

quest poble, Ponsich, *Top.*, p. 27, troba (Bannuls) de *Asperos* c. 1074, de *Asperis* 1186, 1385, 1435, de les *Aspres* 1359, dels *Aspres* 1600; en fi l'*InuLC* recull també «*Banuyls dels Aspras*» any 1388 (R. 136).

Però, si bé des d'antic tendeix a especificar una subcomarca (Banyuls, Castellnou, Oms, Terrats, Camelles etc.), també apareix usat, com ens mostra el doc. de 1137, per a la part menys humida, o menys pràctica, de qualsevol terme (contrastant-hi amb «la *salanca*»). En fi observem que també pertany a l'ús rossellonès, usar-ho en singular, dient p. ex. que tal o tal lloc ja es troba «dins l'*Aspre*». A Castellnou una artèria de reg és l'*Agulla de l'Aspre* (cit. entre la de Rellà i l'Ullal de Mascarell) (xxvii, 46.3).

En efecte, tals usos del mot i dels seus derivats, es retroben en altres comarques nostres. Tot el terme de Peralada, em deien empordanesos de la noble vila, es divideix en *terres de fondo* i *terres d'áspra*, i d'una zona del terme m'explicaren allí: «tot això en diuen l'*Aspre*» (xxii, 69.2). En els Pir. occidentals apareix ací i allà però en forma femenina: «la Solana (de)l *áspra*» a la r. d'Andorra (te. d'Aós, xxxvii, 160.9). Roc de *lez áspres* en el te. d'Andorra la Vella (Casac. 1920). Barranc de l'*Aspra* damunt el poble de La Pobla de Roda (Isàvena), uns 0h30 al N. (Gourdon, *Buill. Ass. Exc. Cat.* xi, 153). En terra valenciana, com a singular masculí: l'*Aspre* a Orba (xxxiv, 124.19, 20); l'*Aspre* nom propi d'un turó a Benidoleig (xxxiv, 109.1); el mateix paratge muntanyenc que els de Llíber anomenen l'*Agre*, a Senija es diu l'*Aspre* (xxxiv, 103.24). En fi, com adj. «Barranc *Aspre*» a Picassent (xxx, 192.22, IGC '09X'19).

També es retroba l'ús en plural: sobretot Pirineus enllà. Partides muntanyenques d'Urgellet: les *Aspres* a Argolell (xxxvii, 179.2); *Es Aspres* paratge elevat a Borén, V. d'Àneu, esq. Noguera (xxxvii, 91.5) i a Isavarre (xxxvii, 96.12). *Els Aspres* pda. de la Noguera, pertanyent a Les Avellanès, pel camí de Fontdepou, paratge calcari i sense vegetació (l'*Excursionista* II, 550); a les Avellanès i a Millà, pron. *lez áspres*. Sovint, però, no té res d'indret pelat, però sí prades embrossallades: *Els Aspres* prat gros a Dorres, al peu E. del santuari cerdà de Bell-lloc, i cap a La Covil (xxiii, 98.22, 94.25). Més dades sobre tot això en el *DECat* I, 452a.

Tot plegat ens recorda el collectiu ASPRETUM que és ja clàssic per a «endroit pierreux»; i en plural, *aspreta* es troba des de Títus Llívi i Gratiàus. *Aspres* fou també oc. ant. per a «lieu âpre, raboteux» (PDPF), no documentat en el *PSW*; però Rayn. II, 134, cita de la *Vida de St. Honorat*: «a Enpus à granz *aspres* e una gran clapiera»; i així que l'usà també Guiraut de Bornelh: «quar entr' *aspres* crey que fui natz» (Appel, *Chrest.* 83.9).

Derivats dim. Un indret anomenat «puig *Asprells*» en el Montnegre, el llegeixo en doc. de 1145, del *Cart. de Roca-rossa*. A l'Alt Gironès, masia l'*Asprell*, pertany a Biert, sota el Rocacorba (xliv, 120), al peu de la *Serra de l'Asprell*, i *Puig de l'Asprell* (p. 122); i afr.

amb Camós: la *Creu de l'Asprell* (xliv, 155). En el te. d'Elx, *Asprella* és nom d'un veïnat (1963); s'anomena el *Sindich de Asprella* l'any 1402 en una relació de moriscos referent a la zona de Monòver, Novelda i Elx (Ga. Soriano, *Vocab. Murc.*, p. xliv, n. 1); avui s'usa també en plural, i el nomencl. de 1910 i GGRV, 91 (si bé castellanitzant el nom, «*Las Asprellas*»), hi troben 700 hab., situant-lo a 30 me. alt., i 6 k. d'Elx. Lluny d'allà, en el Priorat, les *Asprelles* (a Margalef, al peu del Montsant) (xii, 21.2). I, amb la fàcil anaptixi de *e* entre *sp-r*: *Prat de les Esperelles*, en el te. d'Andorra la Vella (Esteve Albert, *La Vella Andorra*, 35). I amb els canvis de -LL- en -z-, i de la È de -ELLA en *îé*, segons la fonètica de l'Alta Ribag.: Obaga l' *esperîáze* a Castanesa (Terrado: 1989) (cf. *asprella* nom de planta, *DECat* I, 452b14ss.).

Asque, l'*Asquero*, V. *Ascla*

L'Assafà, pda. d'Elx (xxxvi, 153.13); pot venir de l'àr. *ṣaḫḫāni* 'les dues conques', dual del mot que ha donat el valencià *saḫa* 'escudella, conca, plàtera fonda'.

L'Assafor, serra val. i comarqueta, que hom grafia generalment *La Safor* (cap a Gandia i Llorca), àr. *aṣ-ṣubūr* 'les roques' (pl. de *ṣabra* «lapis» *RMa*).

L'Assalad(r), pda. damunt de Conat i d'Orbanyà (xxv, 85.14, 117.27), dita així perquè hi donen sal al bestiar.

Assamala, V. *Arsamala* (Parr. de Ripoll).

ASSARB a Elx (xxxv, 134.16), i a Sollana *Séquia de l'Assarbe* i de l'*Assarbe Vella* (xxxii, 40.10, 40.12).

Com el cast. *azarbe*, de l'àr. vg. *sarb* «cloaca»: *sárb* àr. cl., i en el magrebí, «canal, conduit de l'eau» (Dozy, *Suppl.* I, 644b). La forma de Sollana és suspecta, a causa de la -e, de ser un castellanisme. Com que això és estrany en una institució, de tan fondo arrelament a l'Horta de Val., com és la xarxa de regatge, potser, fent cas del gènere femení, podem suposar que en l'àr. val. existí un nomen unitatis *sárba*: car és sabut per la Doctrina d'Ayala que els moriscos val. pron. -e en lloc de -a.

ASSARELL, l'

Petita alqueria en te. de Pollença, uns 3 k. SO. de la ciutat; 0k3 més a l'E., l'*Assarelleta*. De l'àr. *as-salil* «fils, enfant» (Belot), «filius» *RMa*, «sorti de la descendance d'una noble lignée; fils de, rejeton» (Beaussier): pertanyent a una arrel molt popular (Dozy, *Suppl.*) que vol dir «tirer, extraire de»; i el mateix mot i *sálib* prenen després l'acc. «fond d'une vallée; courant d'eau dans un vallée» (Belot). Ara bé l'*Assarell* es troba en el fons d'una vall, al costat del torrent que hi passa, i que després va a baixar a Pollença. És l'alq. més alta que hi ha en aquesta vall, per tant crec que és allí on el torrent comença de portar aigua.

L'ASSARTX o *Les Assartx* pda. d'Almudaina, val. (xxxiv, 29.7): de l'àr. *as-sarġ* 'la sella de cavall' («sella» *RMa* 117, 574): de 'sella' es passa a 'collet de muntanya': una *selleta*, en el Maestrat; i cf. *Els Bastets*, en el Cardener, portells en la serra paral·lela a la de Busa.